

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön június 27^{kén} 1839.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p.p.

ELBESZÉLÉS.

*A' Svédok Zeicz alatt.**(Folytatása.)*

A' dob dörgött, 's a' felváltatott őrség a' kőárkon fel lassan a' Vendi-kapu felé vonult. Az őrváltás nyugton leheveredék a' földre, 's majd vigan csörögtek a' koczkák a' dob fenekén, mellynek hívását ők már olly sok kemény harezba követék. — Az est csendes volt, 's lassanként alkonyodni kezdett; a' nap hegyek megé vonult nyugodni, 's a' csillagok bágyadtan fénylének. — A' városban siri csend uralkodék; egy hang sem volt hallható, 's csak a' koczkák egyhangú hullása a' régi dob-bőrrre zavará-meg a' csendet; mert a' katonák ajkairól egy szó sem hallatszék. — A' játék test 's lelkeket elfoglalá.

Az egyik rögtön rémülve ugrott-föl. Önkéntelen pillantott a' falra, mellyen egy álarcz emelkedék-föl. — Nyelvét ijedtség lánczolá-le! 's reszketve mutatott kezével a' rémes hely felé.

„Minden jó lélek! — kiáltott a' vadász — ki már előbb a' lélek után kérdezősködött — a' barát ott áll!”

A' katonák fölugráltak — a' legbátrabbak karabinjokat ragadák.

„Ne lőjj! — kéré a' vadász — mert a' gonosz elevenen viszel minket.”

„Ki az? — kérdé egy másik? — állj-meg, szólj — vagy tüzelek!” — 's felfogá a' kanóczot. — Az alak eltűnt, 's midőn a' lövész a' kanóczot karabinjára tevé, eltűnt, 's a' lövés falak felett a' városba röpült.

De alig történt a' lövés, a' városban azonnal mozgás lön. A' polgárok összesiettek, 's a' köztérre csoportoztak. Legközepén hatalmas bárdjával König mester, a' mészáros állt.

„Kezdek az ütközetet; szaporán el a' helyekre! Hordjatok forró olajat a' tornyokba, és ha tüzet vetnek, vizet az oltásra; most dologra legények.”

Igy beszélt König mester, 's egy kis csoporttal a' * utzába sietett, hol egy szerzetes csuklyába öltözött férfi alak lépett utjokba. „Megálljatok! — kiáltott a' barát — menjeteek csendesesen haza, 's erősítétek magatokat hosszú álommal; a' svéd ma nem ostromol.“

„Ugy? — szólt König mester — kezünket dugjuk össze, míg kívülről százak fegyverkeznek vesztünkre? — Vigyétek őt félre!“

Több polgár tódult előre tartott hellebardokkal a' szerzetes felé, ki most lágyabb hangon így szólt:

„König mester! hadd sugjak fülébe egy pár szót!“

„Lelkemre! — mormogá a' mészáros — e' hang egészen ismeretesnek tetszik. — Adjatok helyet polgárok; hadd szóljak vele!“

Közelebb lépett hozzá; de amaz alig érteté ajkát a' mészáros füléhez, midőn ez vigan kiáltá:

„Csak menjeteek a' lóvászár-piaczra kedves polgártársaim! mindjárt utánatok megyek.“ — Ekkor a' szerzetesnek kart nyujta, 's mindketten a' bozótban eltűntek.

A' polgárok megdöbbenve maradtak állva, és utánok néztek; 's midőn ketten a' szegleten eltűntek, fejcsóválva, és találgatásokba merülve mentek-le a' hegyes utszán.

6.

A' lövés, melly az egész várost annyira megrémíté, a' tanácsbelieket is önkéntelen a' polgármester házához, a' káptalan-utzába, hozá. — Még a' syndicus is megjelent, de a' sok tanácskozásnak semmi eredménye nem lett. — A' syndicus, ki a' svéd seregre fogott minden iszonyúságnak egyedüli oka volt, most ismét mindnyája között a' legfélénkebb lett. — Ő azt javalá, hogy a' várost haladék nélkül, jó vagy bal szerencsére, a' Svédeknek által kell adni: de ez ellen a' polgármester hathatósan kikelt, 's a' nagyobb szám a' mellett szavalt, hogy inkább a' legvégsőre vete-medjenek, 's magukat a' város romai alá temettessék, mint gyalázatos békét kössenek.

Mi alatt ezek hevesen vitatkoztak, König mester az ajtót hirtelen fölnyitá, 's a' szerzetesse belépett. A' tanácsbelieket kandin néztek reá.

„Urak! fontos közölni valóm van önökkel — szólt König — 's mihelyest e' szerzetesnek szabad menetelt ígérnek, csuda-dolgokat fognak hallani.“

A' polgármester kérdőleg nézett a' tanácsbeliekre. — A' szabadmenetelt egyező akarattal ígérék-meg, ha érte König jót áll.

„Ugy lépjen közelebb!” — kiálta a' mészáros az előtérbe hirtelen lépett szerzeteshez, kinek álláról a' csuklya lehullott, 's egy csatász, svéd színekben, állt a' reá megdöbbenve bámulók előtt.

„Nem ismernek többé kedves polgártársaim?” — kérde a' svéd nyájas hangon, és — Holberg urfit kiáltának mindnyájan. — A' polgármester megölelé fiját.

„Dicsértessék Isten és Torstenson! — szólt Albert, mi után az atyai ölekezésből kifejlett — hogy engem rendelt a' születésem helyét ostromló csapat főnökévé.”

„Hogyan? — kérde a' syndicus? hát ön az, ki a' falakat vesszőnyalábok és szalmával kerítetté?”

„Igen, az én vagyok — felelt Albert — de még semmi sincs elveszve. — Nagyra vetem ugyan fejemet, de honomért teszem. — A' régi sokszor hallatott mese, hogy a' Péter-Pál-zárdánál magát esténként egy sírjában nyugalmat nem lelt szerzetes láttatja, ismét eszembe jutott. — A' mondát embereim között elterjeszteni könnyű volt, 's így a' kisértő barátnak köszönöm, hogy önöket ismét láthatom, 's akadály nélkül a' városba jöhettek. — A' lövés, melly önöket, mint König mester mondja, annyira megrémíté, rám volt irányozva. — Midőn e' csuklyában a' falra hágtam, egyik emberem rám tüzelt, de hála Istennek! a' gömb félre ment.

König mester széket hozott az ifjú számára, 's midőn mindnyájan leültek, a' kapitán kinyilatkoztatá, hogy az ostrommal még csak két napig késhetik. — Semmi vesztegetni való idő nem volna tehát. — Tanácsa ez: Torstensonhoz küldetessék gyors hírnök, 's magukat valami adófizetésre tökéljék-el. — A' város tán csupán ez által mentethetik-meg. — „Még is jobb — végzé beszédét — ha arany 's ezüstjeiket összeolvasztva az ellenségnek adják, mint hogy az a' vörös kakast föltűzze, 's a' várost porrá égesse. — Gondoljanak nőjeik 's gyermekeikre!”

Tanácsa kevés javalatot nyert, 's midőn a' syndicus tisztársai habozását látná, vigyorogva szólt:

„Urak! én a' legjobb tanácsot adom. — A' kapitánt kemény fogságban letartóztatjuk. Ő szolgáljon kezesül.”

„Pfuj! — szólt König — ön tehát így tartja-meg a' szabad mehetés ígérét?”

Albert nyugodtan szólt: „azt gondolják, hogy az ostrom miattam elhalasztatik? — Ez által Torstensont csak jobban fölingerlik, 's végromlásuk elkerülhetlen. — A' császáriak igen távol vannak, 's mig hozzájuk szabadító seregért követ küldetik, a' város rég elhamvadt. — De ne higgyék, hogy én magamért beszélek így; előttem az élet mit sem ér, 's én adott szavukat visszaadom;

— tartóztassanak fogolyul, vagy inkább mint elpártoltat akasztassanak-föl!“

Kedvetlenül visszalépett. — A' tanácsbeliek titkon tanácskoztak, míg König mester arczát düh lángja borítá-be.

„S ha mindnyájan ellene vannak is — kiálta, fényes bárdja nyelével dühösen ütve a' talajra: — én még is megtartom szavamat, 's hajának egy szála sem fog meggörbedni, míg én karomat mozdíthatom!“

De mielőtt neki válasz adatnék, a' jelenet megváltozott. — L o b e k, a' szent István egyház hitszónoka, szobába lépett, 's midőn hallá, hogy a' beszéd egy adott szó felett van, a' tanácsbeliek kiselműségét megdorgálá, 's magasztalá a' honáért éltét 's becsületét kockáztató ifjat, és a' felgerjedt kedélyeket a' biblia szavaival vigasztalá. — Jó szónak jó következése van. — A' polgárok megnyugodtak, 's a' polgármester szólt:

„Albert, most menj, hova kötelességed szállit; — mi pedig tenni fogjuk, mit Isten tanácsoland. Isten veled!“

Fijának kezét nyujta. König mester a' csuklyát ismét rá veté, 's vele a' lépcsőn lesietett.

„Isten verje-meg ezen olaszt — dörmögé magában. — Albert hallgatva ment mellette. — De a' v ő r ő s utzában a' csuklyát elveté magáról, 's a' mészárost megölelve, a' falon át, a' városból kimászott. — Mint svéd kapitán jött a' kőkapunál őrködő csapat-hoz, neki az ijedelmet, 's a' kísértet miatt történt zajt elbeszélőkhöz. — A' tűz mellé ült, és sorsát fájdalmasan gondolá-át. — A' esatászhok némán ültek mellette; végre egy lövész szólt.

„Majd feledém, kapitán! mi egy csinos fogást tettünk két hölgy-gyel; nem lesznek önnek inyje ellen!“

Albert közönyösen nézett reá.

„Igen, igen! folytatá a' lövész, két csinos leányt csiptünk-el, kik a' halottaknak látogatást akartak tenni. — De illy szépek az élőkhez tartoznak, 's ezért fogtam-el őket, midőn körülczikázva a' temetőben rájuk bukkantam.“

„Hol?“ — kérdé Albert felugorva.

„No ott alant a' másik kapunál, hol a' temető van — szólt nyugodva a' lövész. — Várjon, elhozom őket.“

Albert, csak most vevé észre, hogy a' hátsó téren, a' malompataknál, egy katona két nő mellett őrködék. — Oda lépett.

„Kik kegyetek?“

Felelet nem adaték; a' lövész égő üszköt vön, 's feléjük közeledék. — Egyik szüz rémülve hátrált, 's Albert megismeré J o h a n n á t, halálos ellensége gyermekét.

„Menj vissza, 's hagyj a' nőkkel beszélni!“ — parancsolá emberének. Midőn a' csatász távozék, Johanna kezét megfogá, melly vonaglott 's reszketett az övében.

„Ismer még kegyed engem Johanna?“

A' nő ajka egy alig hallható „igent“ rebegett.

„S tudja azt is asszonyom, hogy most kegyed hadjog szerint zsákmányom, 's kegyedet magammal viendem a' svéd táborba?“

„Ön azt nem fogja tenni, Holberg!“ — felelé a' hölgy bizalmasan.

„De ha azt tenném? — Kegyed nem tudja asszonyom, mit követett-el atyja ellenem. — Ma ő másodszor akart a' toronyban szenvedtetni: mi lehetne hát gyűlölségeért jobb kezesség, mint ha kegyedet fogva tartom.“

Johanna hallgatott. — Arczán sűrű könnyek hulltak alá. — Albert fájdalmasan nézé őt; végre szólt:

„Midőn kegyedet legelőször láttam, Johanna, mint hontalan ifjú mondtam önnek Isten-hozzádot. — Akkor ön hallgatott, Johanna; egy szó kegyed ajkairól atyjának, 's futásom közben elfognak, és fejem most a' vesztő pad alatt nyugodnék. — Ön hallgatott, Johanna! — most önt másodszor látom; egy derék seregtől környezve állok ön előtt; a' város, melly legnagyobb szükségemben elhagyott, most reszket tőlem; ellenségem leánya hatalmában van. No's fontolja-meg maga, mit várhat.“

Johanna reszketve támaszkodék komornájára; ajkai szólni akartak, de szájáról egy hang sem lebbent-le. — Ekkor Albert levevé kalapját, 's kezével a' boglárra, hullámozó kócsag-forgót tartóra, mutatott. — Johanna átfuttatá szemeit az ékszeren. — Az alatt egy elvirult rózsza nyugvék.

„Ismeri még kegyed e' virágot. Johanna? — kérdé Albert ellágyuló hangon, 's a' nő hideg kezét égő ajkához nyomá. — Ismeri még ezt? Midőn e' rózsát kegyedtől elrablám, megesküvém, hogy kegyed képét örökké keblemen hordozom, 's a' mindenható Istenre! eskümet holtomig megtartom. — Kegyed szabad Johanna! Térjen komornájával lakába vissza, 's ha esti imáját mondja, foglaljon bele engem is. Akarja ezt Johanna?“

„Albert! — kiáltott a' nő, 's fűrtös fejét az ifjú vállára tevė.“

„Johannám!“

Sziből ölelkezve tarták egymást.

„Most menjen Johanna! az est hűs — meg ne fázzék; köszöntse nővéremet, 's mondja-meg atyjának, hogy én őt nem gyűlölöm.“

Johanna sirva fejtődzék-ki karjai közül; az ifjú még egyszer szorítá őt dobogó szívéhez.

„Hogy egymást viszont lássuk Johanna, nem hiszem. — Ki tudja, mellyik kelevész élesítették számomra; a' katona élete rövid tartósságú: de ha rólam többé mit sem hallandsz Johanna, ha a' véres csatában elesem, 's a' holtért egy szem sem hullat könnyeket, nemde akkor rólam szívesen fogsz megemlékezni? Igérd-meg ezt!“

A' nő bensőséggel nézett az ifjúra, 's feleletét egy csókban lehelé ajkaira. — Az ifjú ekkor egy katonának kiáltá:

„A' hölgyeket a' szent István kapuhoz kíséred vissza, 's odáig veszély nélküli jutásukért fejed lesz kezes. A' hölgy parancsára a' kapu fölnyittatik. Reád sátoromban várakozom.“

A' lövész karabinját vevé; a' komorna Johannára veté fátolát, 's hárman némán értek a' szent István kapuhoz, mi alatt Albert ellenkező oldalon a' kő-árkon felment.

„Te — véle az őrizet egyik lövésze — én a' leányokat inkább a' táborba vittem volna!“

„Hiszen én is — felelt a' megszólított — de nem merem megpróbálni őket visszahozni; mert hátam most is borsószik, ha reá gondolok, hogy tegnap az öreg Shédannak ama fán kelle függni, hol a' parasztnak sertését a' kapitán parancsa ellen ellopta.“

„Ugy van, a' katonai fenyték hannis dolog — szólt a' másik, 's koczkát vön. — Játssunk a' holdra!“

(Vége következik.)

KÜLÖNFÉLE.

Anyai nevelés. — Neveltetésünk terhes tiszte főleg ifjabb korunkban az anyai szeretetre van bízva. Érzés azon lélekerő, mellyet ifjúságunkban minden lélekerő fölött kell táplálni, ápolni 's helyesen kormányozni a' leányoknál úgy, mint fiúknál; mert érzés alapja kiképeztetésünknek. Helyesen kifejlett érzésben gyökerezzenek tehát gondolatink 's akaratunk munkássága. 'S itt az anyai nevelést a' világon semmi, maga az édes atya sem pótolhatja-ki. A' gyöngéd gyermeket nemcsak testi, hanem szellemi szükségei is anyjához utalják minduntalan. Az atya komolysága 's messzebb látása legyen ugyan főfelügyelő, de részletekben munkálkodjék az anya. Ez okból szóval ki nem mondhatni, kézszorítással és könnyekkel meg nem hálálhatni azon égi áldást, mellyet jó anya gyermekeinek készít. Egy híres író mondja: „Ha tudnók történeteit azon férfiaknak, kik becsületességgel 's erénnyel tűntek-ki, tiz közt kilenczet lelnénk, kik azt anyjoknak köszönék. Még nincs eléggé elismerve, egész életünkre mi fontos hatású az ártatlanul és szeplőtlenül eltöltött ifjúság; hogy csaknem mind azok, kik e' jótétben részesültek, anyjoknak és nem másnak tulajdoníthatják azt, 's az emberiség tökélyessége és szerencséje mennyire alapszik némbéri értelmén és erényen.“ E lelkes szavak után fájdalomosan esnék rajzolnom azon kipótolhatlan veszteséget, mellyet könnyelműség, hanyagság, háziatlanság 's örömvadászat

okoznak a' gyermekekben, főleg azon korban, mellyben minden gondolatával 's érzéssel anyja felé, mint a' tányérvirág nap után, fordul a' magzat. Elég legyen azt 's az által mindent kimondanom: semmi nemű felvigyázat, annál kevésbbé a' kibérelt és fizetéses, anyát kipótolni nem képes.

A' három utitárs. — Byron érdekes életleírása, mellyet a' szellemdús Moore Tamás adott-ki, a' lordnak több fiatalkori csinyját hagyá említettlenül, mellyek, mint minden, mi a' nagy költészt illeti, méltók, hogy megővassanak az elfeledéstől. Ide tartozik a' következő is. — Tudva van közönségesen, hogy a' fiatal költésznek egy kedvencz medvéje vala, melylyel benső, majduem elválhatlan barátságban élt. — A' lord egyik legnagyobb mulatságát lelé abban, ha birkozhatott bozontos társával. Egykor rögtön kellett Byronnak Nottinghamshirebe utaznia. Postakocsiban tehát két helyet rendeltetett: Byron és a' barna ur számára. — Sötét novemberi éj vala; a' két barát bérkocsin érkezett Lombardstreetbe kevésel 8 óra előtt. A' lord kíváratára felnyiták a' postakocsi ajtaját. Byron saját uti-sipkáját a' barna ur fejére nyomá, 's őt a' kocsiba feltolván, maga is utána ugrott, 's utitársát úgy ülteté magához, hogy az fekete köntösbe öltözött quäkerhez hasonlita. A' hátulsó ülést ketten foglalák-el egészen, 's úgy történt, hogy a' postaházból kiindult utazók csupán Byron lord 's a' barna ur valának. Hanem Islingtonban harmadik utazó, egy becsületes szabó, 's így éppen a' fiatal szellemdús lordhoz illő, csatlakozék hozzájuk. Mig Hihgate-Hillen keresztül menének, szót sem váltottak egymással. Milly kín volt e' némaság a' koros csacska szabóra nézve! De 'a' czérnahős nem parancsolhatott tovább nyelvének: ,fatalis hir, melly — a' mai hirlapokban — Bonaparte, a' gazficzko —' így szakítá félben a' hallgatást uti társaihoz fordulva. Barna ur hangos hortyogása volt az egyetlen válasz e' szabó kifakadására a' nagy bajnok ellen. A' czérnahős boszúsan csóválá fejét a' véleménye szerint alvónak ellenében, 's más zugban ülő uti társához fordult, de a' ki szintén néma maradt, mint a' hal: ,ez pedig siket — átkozott uti társaság, melly —' gondolá magában a' kis szabó, 's fölemelt hangon újra kezdé: ,ez, uram, sötét hideg éj!' — Byron nagy bajjal lenyomá kaczáját, de nem válaszolt. Ekkor a' czérnahöst elhagyá jámbor türelme; ő, kerüljön bár mibe, fecsegni akart, 's a' vele szemközt ülő barna urat fölébreszteni törekedvén, ujjaiával öltönygombját keresé, de bozontos bundánál egyebet nem lelt — ,Teringettét, be meleg uti köntös ez!' mondá a' szabó: de barna urtól csak tompa mormogást és hortyogást nyert válaszul. Meg levén ekkor győzve, hogy nem sükerülend utitársától szót hallhatnia, szabónk meguntá a' dolgot, nyelvének ünnepet ada, 's elalvék. — Hajnalsugárok hatottak már a' kocsiba, midőn kimondhatlan ijedelmére fölébredt a' szabó; mert a' szemeibe tünt legelső látvány a' hatalmas medvefej, még pedig, mivel álmában lekonyitá fejét, torkához közel vala. — ,Uram Istenem! — kiáltá — a' meleg bundájú ur testesült medve! Állj-meg kocsis! állj-meg; segítség, segítség! kiszállok!' — 'S egész erejével, mellyre képes volt, felszakítá a' kocsiajtót 's egyetlen ugrással kirohant a' kocsiból, mellynek egyedüli birtokában Byron lord 's medvéje maradtak; mert a' szabó semmiképp' sem hagyá magát rábeszélni a' kocsiba visszatérésre, hanem annak tetején foglalt helyet. — Most is megvan még a' postalajstrom, mellyben Byron 's barna urnak neveik felirvák, 's a' nemes lordnak e' fiatalkori csinyját azon országunton most is beszélük az utazóknak.

LIGETFI ANDOR.

EMLEKMONDÁS.

Érzemén y.

Az érzemény, mely a' szivben	'S mint a' nadály akkor vál-el
Legelőszér lobbot vet,	Ha vagy nines már mit szivni,
Sem futólag sem örökre	Vagy az erőszak 's vég ellen.
Szeretni mást nem tehet:	Nem lehet többé vinni.

'S minél inkább rángatódik,
Annál jobban ragaszkodik
Édes boldogságához
A' sziv első tárgyához.

BALLA K. után

Hazánk emelhetése. Nem lelki, testi, 's országbeli javaink dícsérére emelheti-fel hazánkat, hanem hátra maradásink 's hibáink nagylelkű elismerése 's azoknak férfias orvoslása.

G. SZÉCHENYI I. után M. N.

Szerencsés csak az lehet, ki magát saját körülményeibe tudja szőni, 's a' helyett, hogy sorsát el nem érhető kívánságaival ingerlené, ott keres örömet, hol talál.

KAZINCZY Fer. után K. H. K. J.

Dicsékvés. Sok ifjú olly tudást szeret fitogtatni, melly csak terhes tapasztalások bere lehet, 's idő előtt azon gyümölcs akar lenni, melly csak mostani kellemes virágának elhullta után érhetik.

B. W. M. után Dombay Gáspár.

Tagrejtvény.

Elsőm felső nem lesz soha;
Másikom a' tótnak lova.
Az egész csak akkor kap
Létre, ha lement a' nap.

N.

Előbbi rejtvény: VIRÁG.

Figyelmeztetés. Végéhez közelgvén félévünk, figyelmeztetjük a' t. olvasókat, hogy e' folyóiratnak közelítő második fél évi folyamatjára az előfizetés már elfogadtatik. Tisztelettel kérjük ez uttal ismét pártfogóinkat, kik félben szakadás nélkül ohajtják venni az említett lapokat, hogy a' közelebbi fél évre járandó folyamat iránt akár itt a' kiadónál, akár a' es. k. postahivatalokon méltóztassanak rendelkezni; mert a' vidéki postákon későbbben tett rendelmények közönségesen olly későn küldetnek-fel a' pestbudai főpostahivatalokra, hogy (az illető borítékok nyomtatása sem történhetvén-meg azonnal) az illy elkészt előfizetők félbenszakadás nélkül nem kaphatják-meg ohajtott hirlapjaikat.

Szerkezi Mátray Gábor, halpiaczon alul, a' Duna partján. 114. sz. a.

Nyomatja Trattner-Károlyi, uri utsza 612.